2019

Wiesneus

met VERSKES,
n RECEPT,
n VERHOAL van
VIVIAN DEN HOLLANDER,
n ZUIKPLOAT, STRIPS,
en nog VEUL meer...

Wij viert feest!

En dat aapmoal op zien Grunnegs!

Samenstelling: Natascha Stenvert, Hermien Haar, Alja Kiers, Jan Germs
Huus van de Taol, Postbus 163, 9410 AD Beilen. Raadhuisplein 1, 9411 NB Beilen. Tillefoon [0593] 37 10 10.
E-mail: info@huusvandetaol.nl
Internet: www.huusvandetaol.nl

Stad-Grunnegs: wiesneuze
Westerketiers: wiesneus
Hogelandsters: wiesneus
Oldambts: wiesneuze
Veenkolonioals: wiesneuze
Westerwolds: wiesneuze

Dag jongens en meisjes,

Van harte gefeliciteerd. Waarmee? Nou… met dit magazine, de Wiesneus 2019. Dit is echt een bijzonder blad. Niet alleen omdat het verschijnt in Gelderland (de Achterhoek), Overijssel, Drenthe en Groningen, maar ook omdat de Wiesneus 2019 helemaal in het Nedersaksisch is geschreven. Alleen dit voorwoordje is in het Nederlands, maar de rest kun je lezen (of horen!) in het Gronings, het Drents, het Overijssels of het Achterhoeks. En al die verschillende talen horen bij het Nedersaksisch. Hierboven zie je een kaartje van Nederland en overal waar confetti ligt wordt naast het Nederlands ook Nedersaksisch gesproken. Dat is best in een groot deel van Nederland. En je ziet dat er nogal wat confetti is uitgewaaid naar Duitsland. En dat is niet zo gek, want ook daar wordt Nedersaksisch gesproken.

Wel tot aan de Poolse grens! Van plaats tot plaats kan het Nedersaksisch een beetje anders zijn, maar het hoort er allemaal bij. Mooi toch?
Genoeg in het Nederlands. De rest van de Wiesneus 2019 is helemaal in het Gronings, het Drents, het Twents, het West-Overijssels of het Achterhoeks te lezen en te beluisteren. Veel plezier ermee en geniet van die prachtige, oude taal, het Nedersaksisch!

Een hartelijke groet van

- Diana Abbink (Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers, Achterhoek)
- Willemijn Zwart (IJsselacademie & Twente Hoes, Overijssel)
- Patricia Ottay en Theo de Groot (Centrum Groninger Taal & Cultuur, Groningen)
- Jan Germs (Huus van de Taol, Drenthe)

HUUS VAN DE TAOL

CG TC Centrum Groninger Taal & Cultuur

Inhold

Mörn is t feest	3
Feest	3
n Vrimd braifke	4
Willie en Willie	6
Proatwolk	7
Laiwe en moes	8
n Joar derbie	10
Feesthoudje	11
Rechtop veur de Keunenk	12
Feestelijke zeukploate	14
Woordzuker	15
Feestelijke snoepeerbaaien	16

VERTOALEN NOAR T GRUNNEGS: GEESJE VOS

Mörn is t feest

Mörn is t feest, ik zai mien nije kleren
Mörn is t feest, mor bliede bin ik nait
Ik vuil mie zo allain, mor wel zel dat begriepen
Mörn is t feest, mor ik, ik heb verdrait.

As ik mien ogen dichtdou, zai k de foto van mien olden
Hai staait doar op n plankje, tussen bouken in mien kaaste
Ik heb zo voak nog hoopt dat t toch weer goud zol kommen
Mor dat zel nait gebeuren, dat staait nou wel vaaste.

Vief joar is t leden dat mien ollen schaaiden gingen
Vief joar is t leden, da's al best n haile zet
k Hol nog gelieke veul van mien pabbe en mien mamme
Mor ik schraif en ik bin nareg; feesten wil ik nait

Mörn is t feest, mien pabbe gaait weer traauwen
Mörn is t feest, mor waist wat of ik dou?
Hail vroug sloep ik t hoes oet, as elk nog ligt te sloapen,
Loat ze hier mor feesten, ik goa noar mien mamme tou!

Suze Sanders

Feest

Soms is der niks te vieren
Gebeurt ter nooit es wat
Gain feest of gain playbackshow
Gain kermis in de stad

En ook nait op vekansie
of gain logeerpartij
Ik kin doar echt nait tegen
Dat is ja niks veur mie

Mor lol kinst zulf ook moaken
mit ijsco's en petat
Bedenk mor n verjoardag
Al was t ook van de kat

n Feest veur nije schounen
n Feest omdat het kin
n Feest omdat de zun schient
Den heb ik t noar mien zin

k Wil elke dag n feestje en lekker loat op bèr
k Wil elke dag n feestje, het gaait mie noeit te vèr.

Martijje Lubbers

n Vrimd braifke

Oet: Het grote zelfleesboek (oetgeven deur Ploegsma, Amsterdam)
Schriever: Vivian den Hollander
Taikeningen: Juliette de Wit
Vertoalen noar t Grunnegs: Riemke Bakker

Kinnen joe Spekkie? Spekkie lust haile geern....spekjes. En Spekkie is n echte speurneus.
Doarom het ze sikkom altied n boukje bie heur. En alles wat heur opvaalt, schrift ze op ien dat boukje.
Sproet is heur beste kammeroad. Sproet het - je roaden t al - hail veul sproeten.
En n schiere kuif. Rondsnuvveln en dingen opsporen, doar viendt hai niks aan.
Mor toch helpt hai Spekkie altied.
Nelson is de neef van Spekkie. Dij is bie plietsie.

t Is drij uur. Spekkie en Sproet lopen op hoes aan.
'Zellen wie dommit...' begunt Sproet.
Hai het zin om te speulen, mor Spekkie heurt hom nait.
Zai pakt n braifke van grond op.

'Dat is roar,' zegt Spekkie, 'Mos ais luustern.'
Ze leest t braifke veur aan Sproet.
Der staait: **Gehaim! Deengsdag om zeuven uur.**
Zörg dat joe der binnen.
Super Ben.
'Wel zol dij Super Ben wezen?' vragt Sproet.
Spekkie hoalt heur scholders op: 'Gain idee.'
Ze vuilt ais ien heur broeksbuus. Hè, schaande, ze het gain spekjes bie heur.
Echt schaande, omreden spekjes helpen heur altied vrezelk goud bie t noadenken.
Mor thoes haren ze gain spekjes meer. Nou ja, din mout t veur diskeer mor zunder...
' k Wait t aal,' zegt Spekkie din en zai wist noar n winkel ien stroat. 'Super Ben' staait der op t roam.

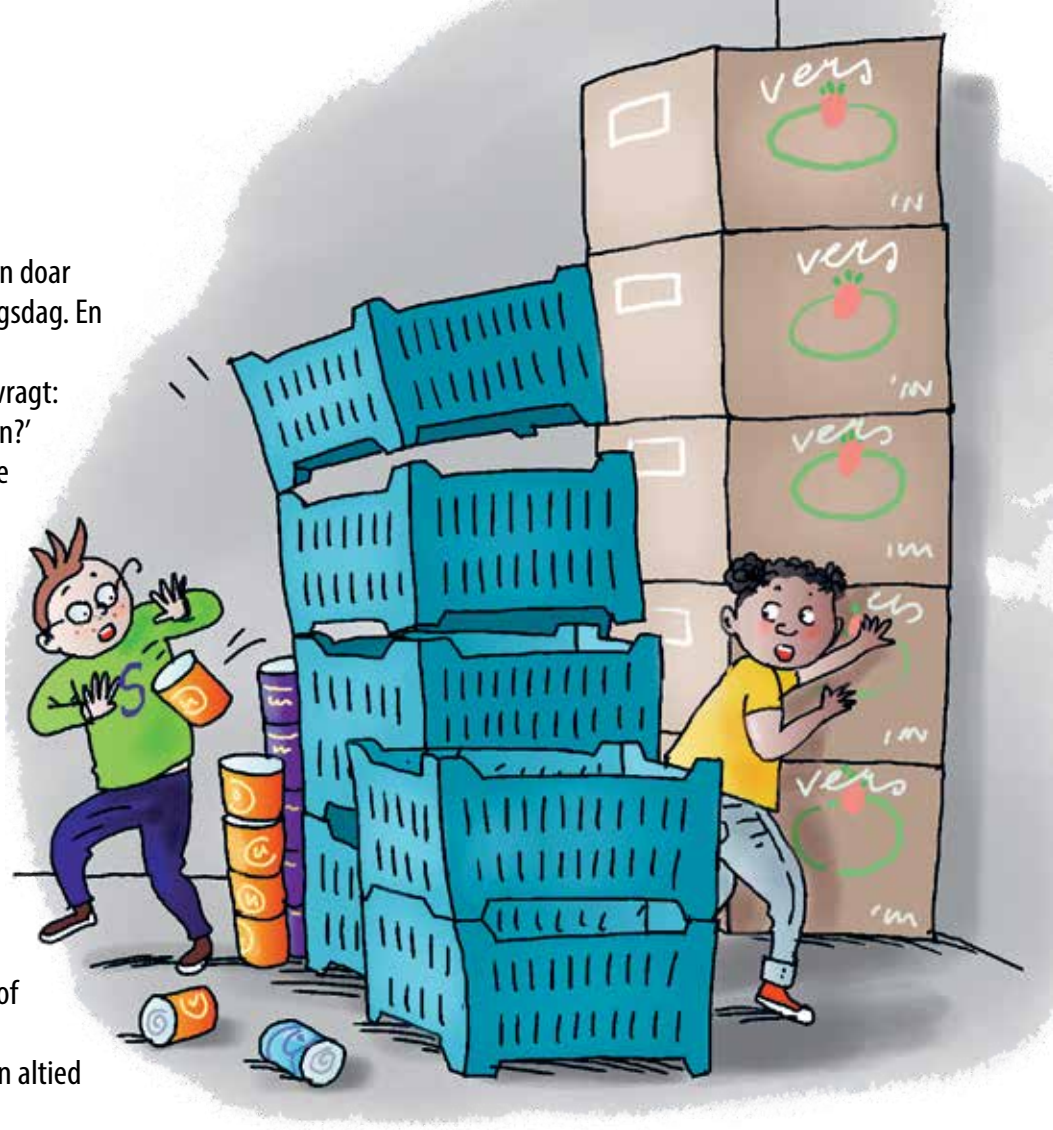

'Ik denk...' mompelt ze, 'ik denk, dat ain doar ienbreken wil. Ien dij winkel. Op deengsdag. En dat is...vandoag!'
Sproet kraabt hom ais achter oren en vragt: 'En wat nou din? Gaais Nelson opbellen?'
Spekkie schudkopt. 'Nee, dat is veuls te rap. Wie goan eerst zulf op onderzuik oet.'

Zai lopt noar winkel. Bie kassa staait n laange rieg mìnsen. Spekkie stöt Sproet aan.
'Zigs wel, dat elkenain hartstikke veul bosschoppen ien zien karretje het? Der zit dus wis en zeker n haile bult geld ien kassa,' flustert ze, 'Ik snap wel dat ain hier ienbreken wil. Mor wie goan dij daif betrappen!'
'Wie?' slokt Sproet, 'Ik eh...k wait nait of ik dat wel duur, hur!'
'Tuurlek wel,' zegt Spekkie, 'En twij zain altied meer as ain. Zunder die lukt t nait.'
Sproet viendt t laif dat Spekkie dat zegt.
'Goud, ik dou mit,' belooft e, 'Wat is dien plan?'
Spekkie kikt weer op t braifke en zegt din: 'Wais was dus, Sproet? Doe mos zörgen das hier om haalf zeuven bizze. Din kinnen we zain wat der gebeurt. Ik neem mien mobieltje mit. Dij kon best ais van pas kommen.

As Sproet om even veur haalf zeuven bie winkel is, zigt e Spekkie naargens. Da's ook roar!
Zol zai heur bedocht hemmen? Of zol zai Nelson toch beld hemmen? Ienainen heurt e:
'Psssst, Sproet. Hier bin ik.'
Spekkie staait bie n boom en het heur achter n kraant verstopt. Ien kraant zitten twij goaten, woar Spekkie deurhìn kieken kin. Zo kin zai alles ien de goaten holden.
'Da's loos doan,' zegt Sproet, 'zukse kiekgoaten ien dij kraant. En... hes al wat zain? '
'Nee, niks,' zegt Spekkie.
Ienainen floept t licht aan ien winkel. Spekkie voldt kraant op en zegt: 'Kom mit. Wie kommen ien actie. t Is net of daif al binnen is.'
Zai runnen noar winkel. Sproet vuilt aan deur.

Dij is gewoon lös. Vrimd! Zai sloepen noar binnen en doeken vot achter n stoapel deuzen. t Blift stil. Noa n poar tellen flustert Sproet: 'Zigstoe ain?' Spekkie schudtkopt.
'Loop achter mie aan,' zegt Spekkie din zachtjes, ' Wie goan achter ien winkel kieken. Doar staait kluus mit geld vast.'

Ze lopen achter mekoar noar achtern. Din ienainen.... Kleng! Beng! Sproet is tegen n stoapel blikjes aanlopen.

Wat n keboal! 'Nou bin-we der gloeiend bie,' denkt Sproet. Hai duurt hom nait meer te bewegen. Spekkie wel. Zai kropt vot achter n poar kratten.
'Sproet, kom ook hier hìn,' flustert ze.
Zai wacht en zai wacht....Pfffff, der gebeurt gelukkeg niks nait. Sproet duurt weer oadem te hoalen. Der is gain daif te zain. Veurzichteg lopen ze verder, tot aan n deur en achter dij deur...klinkt n stem!
'Dat is vast dij daif,' flustert Spekkie hail zachtjes, 'Sproet, drukstoe dij deur lös. Din moak ik gaauw n foto mit mien mobiel. En doarnoa bellen wie Nelson.
'Oké,' zegt Sproet en hai dut wat Spekkie vroagd het.

Langzoam dut hai deur open. Zien haart bonkt hom ien zien ribbenkaast. En zien haand trilt. Din kikt e verboasd de roemte achter de deur ien.
'Wat zigs?' flustert Spekkie.
'Kiek zulf mor,' zegt Sproet. Hai dut deur verder open. Spekkie zigt aapmoal ballonnen! En slingers! Op n toavel staait n dikke toart. n Vraauw zet meziek aan en zegt: 'Wat mie aanbelangt, kin t feest begunnen.'
'Ik bin der ook kloar veur,' zegt n man. Hai het n feestmuts op zien kop.
'Wat zel onze joarege verrast weden,' zegt de man, 'Hai docht dat wie zien verjoardag vergeten waren.'

'Joarege? Feest?' mompelt Spekkie.
Oei, wat hemmen ze t mis had. Der is haildaal gain daif. Der is hier n feest. Wat n mazzel dat ze Nelson nait beld hemmen!
'Kom mit,' flustert ze. En veurdat ain heur zigt, runnen ze der vandeur.

Boeten zegt Spekkie tegen heurzulf: 'Aander moal eet ik eerst n spekje. Din kin ik toch echt beter noadenken!'

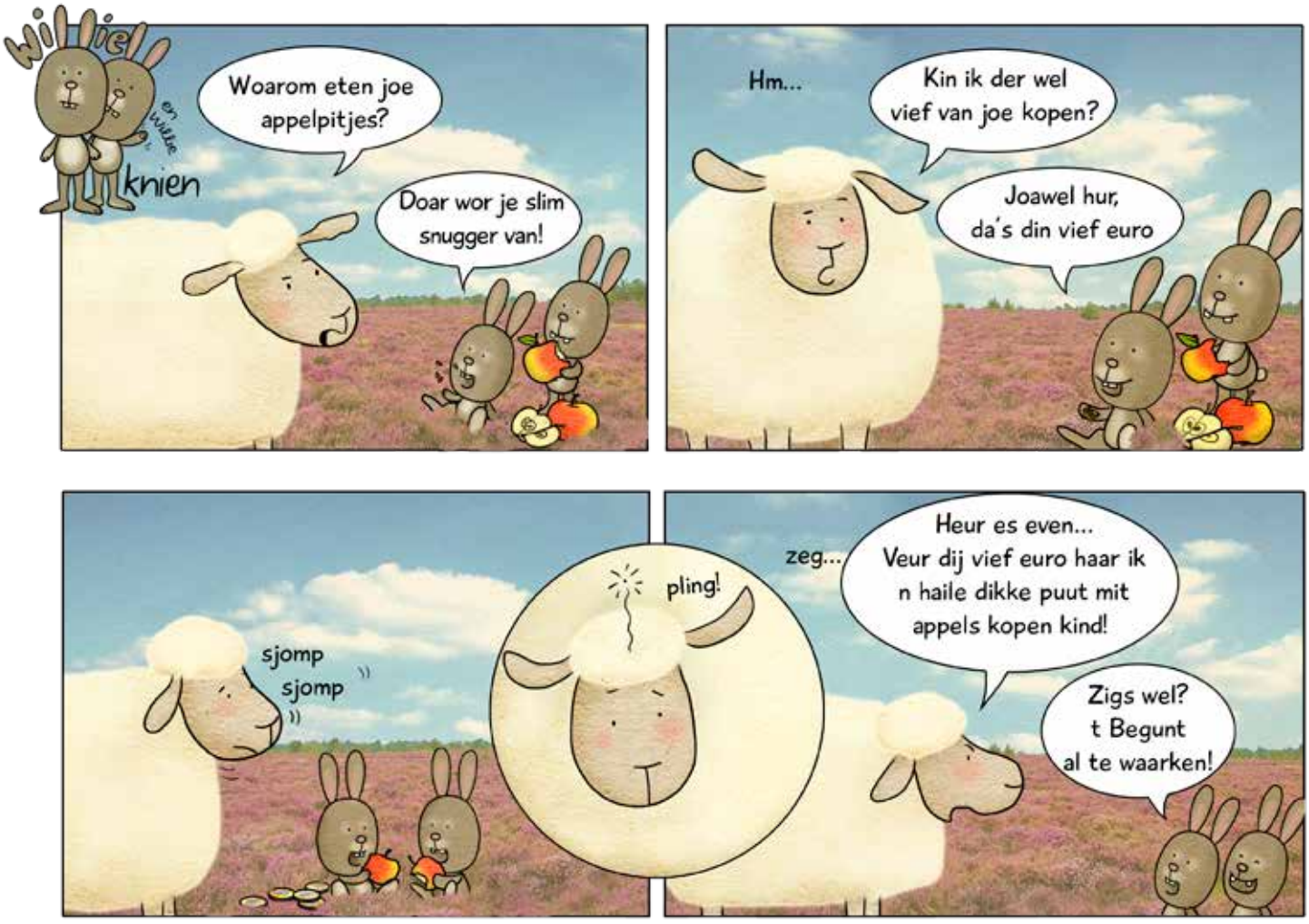

Wat schrifstoe ien de lege proatwolk?
Kiek ais wat der gebeurt op dizze ploat! Ien de lege ballon mout nog n mooie tekst bedocht worden. Dat magstóe doun! Schrief n tekst ien de streektoal veur de tekstballon en stuur dizze ien n mail noar info@cgtc.nl
De mooiste tekst wordt beloond mit n slim schiere pries!
Pas op dastoe ien dien mail dien noam, adres, woonstee, schoul woar das op zits en dien leeftied opschrifs.
Teksten mouten op 20 april 2019 binnen wezen. Ind april zellen de prieswinnoars op webstee www.cgtc.nl bekend moakt worden.

Laiwe en moes

n Laiwe lag ais lekker te sloapen. t Was lekker waarm weer. Laankoet lag hai te sloapen in t waarme moalzaand. Inains vuilde de laiwe wat kriebeln bie zien linker oor. En dou op zien neuze. En op zien wangen. En tussen zien snorhoaren. Hail langzoam wer de laiwe wakker. Hai dee ain oge open. En dou aander. En wat zag e? Der luip hom vrachteg n leutje moeske over zien grote laiwekop. Wat n brutoal daaier. Kwoad greep de laiwe de moes in zien dikke klaauw. 'Wat mekaaiert die wel nait,' vruig de laiwe vergreld aan de moes, 'mie zomor wakker moaken? Ik kniep die fien. Of ik sloek die in ain moal deur. Ook al zit ter nait veul vlees op dien moagere pokkeltje.
'O, loat mie asjeblieft leven,' piepte de moes. k Wol die ook hailendal nait wakker moaken. Ik von dien kop gewoon zo mooi en bie dien oren en op dien wangen is t zo lekker zaachte.' Dat von de laiwe toch wel laif van de moes en hai wuir wat minder kwoad. 'En ast mie leven letst, kin ik die in de toukomst meschien ook nog n moal helpen,' zee de moes dou. Dat von de laiwe wel kemiek. Zo'n klaain, schieterg moeske, dij hom – de keunenk van de daaier – helpen zol. t Mos nait gekker worden. Mor de laiwe mos wel bot lagen om t moeske en zee: 'Nou, vot den mor. Veur dit moal zel k die nait opvreten of fienkniepen. Mor woag t nait om mie nog n moal wakker te moaken.'

n Poar weke loater was de laiwe aan de kuier en hai luip bie d'raante van t bos langes. Joagers haren doar n groot net op de grond legd en dou d'laiwe der overhìn luip, swiepde n takke, mit t net deraan vast, omhoog. Laiwe kwam vast te zitten en kon gain kaante meer oet. Hou meer of hai bewoog, houveul te meer ruik hai in t net verstrikt.

Hai brulde t oet. Zó haard, dat de moes t haildal aan aander kaante van t bos heurde. Zo rad as zien pootjes hom droagen konden, runde de moes op t geluud òf. Dou e zag dat de laiwe hailemoal in t net vastzat, zee e: 'Rusteg mor, laiwe. Hail stil liggen blieven. Ik help die.'
En de moes begunde mit zien klaaine, schaarpe tandjes de taauwen van t net deur te knaauwen. Dat was hail wat waark en t duurde ook n hail zet. Mor in t lest haar leutje moes zoveul van de taauwen deurknaauwd, dat laiwe weer vrij kwam.
'Och laive moes,' zee laiwe, 'wat bin ik toch bliede dat k die n zetje leden nait opvreten of fienknepen heb. Dank je wel.'
'Zugst nou wel dat n klaaine moes n grote laiwe ook wel ais helpen kin?' piepte de moes tröts.

Mit heur baaident luipen ze noar de grote grasvlakte, doar ze soamen mit ale moezen en ale laiwen en laiwinnen n groot feest vierden! n Feest mit meer keze as de moeskes op konden!

VERTOALEN NOAR T GRUNNEGS: GEESJE VOS

n Joar derbie

Tekst: Leonie van der Werf
Muziek: Martijje Lubbers
Illustroatsie: Jet de Wilde
Oet: Het jaor deur (met Drentse kinderliedties)
Vertoalen noar t Grunnegs: Geesje Vos

De melodie kin je heuren op www.wiesneus.nl
Grunneger laidjes? www.klunderloa.nl

Schoef de stoulen aan de kaant
krieg de toeters mor in d'haand
want doe, joa doe
doe hest weer n joar derbie

Zet dien feestneus mor op
en n houdje op dien kop
want doe, joa doe
doe hest weer n joar derbie

(brugje)
Wie stoppen nou zo mit zingen
Doe magst van stoule òf springen
Wie goan die felesitaaiern
En doe gaaist straks traktaaiern

Gaaist de klazzen straks weer rond
mit t slik nog in de mond
want doe, joa doe
doe hest weer n joar derbie

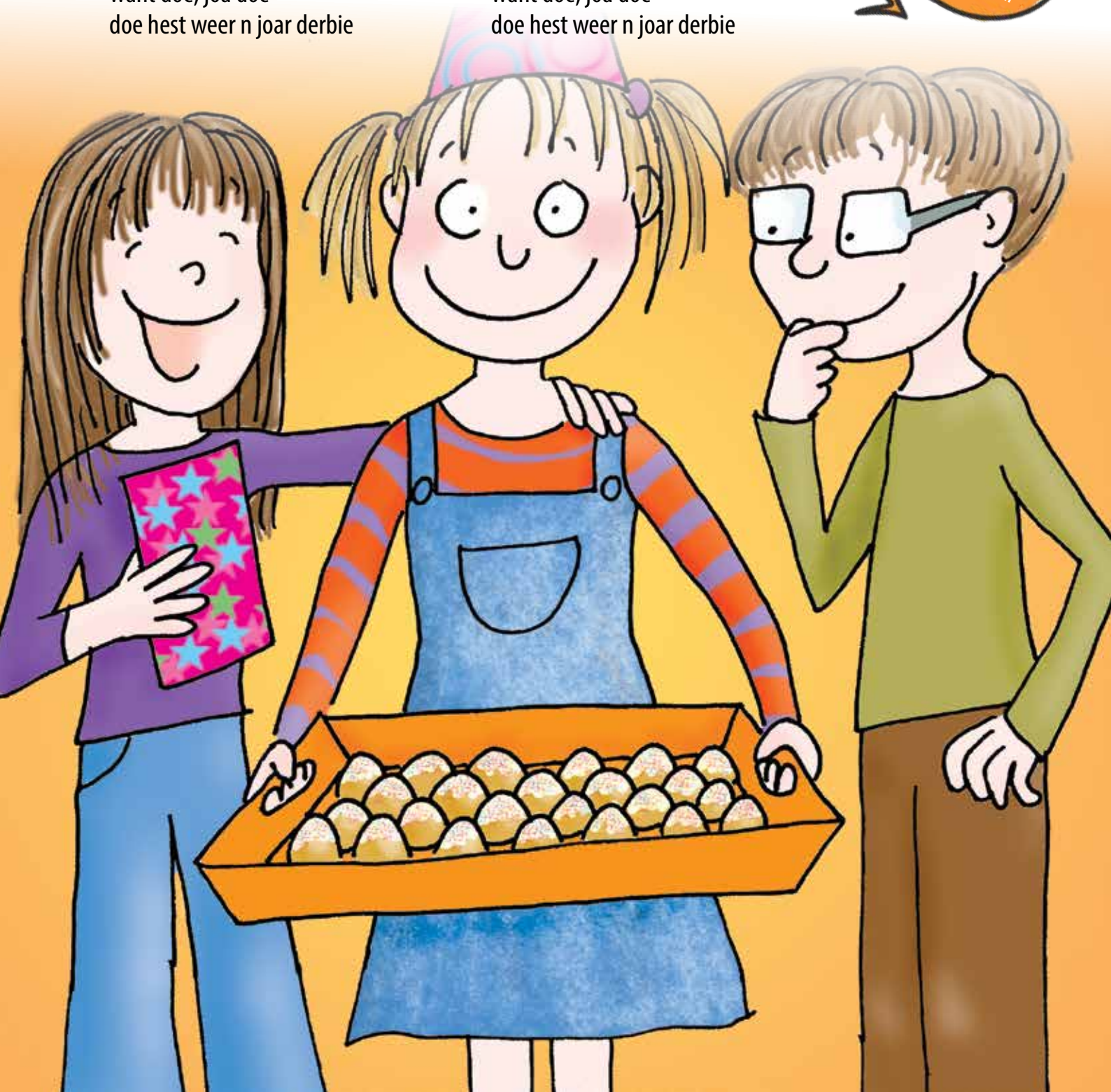

Feesthoudje

Plakraand

Schrief t schierste feestwoord dastoe
bedenken kins (ien streektoal vanzulf!) op
t houdje, knip hom oet, en versier en knutsel dien
mooiste feesthoud din ien mekoar. t Feestelkste houdje
wint n schiere pries.
Mitdoun? Stuur n foto van diezulf mit t houdje op kop noar:
info@cgtc.nl.
Schrief dien noam, schoul, groep en adres der bie.
Mag dien foto nait bie ons op webstee van Centrum Groninger
Taal & Cultuur (CGTC) te hangen kommen of online daild
worden, zet dat der din evenkes bie ien dien mailbraifke.
Dat moakt niks oet veur dien kaans op de pries!

Rechtop Veur De Keunenk

Rechtop, rechtop, veur de keunenk
Op n riege, sloet mor aan
Want vandoag is e weer joareg
Kiek, doar komt e aan.

Zwaaien, zwaaien noar de keunenk
mit dien handen hin en weer
Moak n boegen veur de keunenk
en zeg felesiteerd

Want doar komt de keunenk aan
mit zien vraauw de keunegin
Loat die van dien beste kaant zain
Kom mor bie ons in de kring

Dansen, dansen veur de keunenk
Zingen veur de keunegin
Alles is hier mooi oranje
Dou nou mor dien ding

De melodie kin je heuren op www.wiesneus.nl Grunnger laidjes? www.klunderloa.nl

Tekst en meziek: Martijje Lubbers
Illustratie: Jet de Wilde
Vertoalen noar t Grunnegs: Geesje Vos

Het Jaor Deur (met Drentse kinderliedties) is n pakket mit twinteg Drintse laidjes over de hoogtepunten ien n joar. n Schiere bundel en twij cd's veur € 25,00

Zuikploat

Bezuik
Feestje
Feestlaidjes/-verskes
Geboortekoartje
Joareg
Koartje
Kedootjes
Keerskes
Kerstfeest
Keunenksdag
Keze
Koekjes
Lutje popje
Meziek
Nij-joarsdag
Oljoarsdag
Poasaaitje/poasaaichies
Puut petat
Slik
Spelletjes
Sputterkeerzen
Sukerspinne
Sukkeloa
Sunterkloas
Toarte
Verjoardag
Vlagjes
Vuurwaark

VERTOALEN NOAR T GRUNNEGS: GEESJE VOS

Woordzuiker

T	D	N	E	V	A	O	S	R	A	O	J	L	O
K	S	I	K	R	A	A	W	R	U	U	V	W	F
R	L	J	S	G	A	D	R	A	O	J	R	E	V
O	A	J	R	A	K	S	U	K	K	E	L	O	A
A	G	O	E	M	O	O	B	E	T	E	O	T	S
M	R	A	E	E	A	L	A	S	S	N	C	E	P
V	O	R	K	Z	R	G	K	I	S	A	J	O	N
E	O	S	R	I	T	C	E	R	R	T	A	E	P
R	M	D	E	E	J	T	K	B	E	S	Z	O	H
Z	T	A	T	K	E	O	I	L	A	N	P	I	E
I	O	G	T	R	M	D	L	A	A	K	N	R	F
E	A	E	E	S	B	E	I	A	E	E	J	U	S
D	R	N	P	U	P	K	D	K	I	L	S	E	S
E	T	T	S	S	E	J	T	E	G	G	A	L	V

CARBIDBUS
DAANZEN
FELESIETEREN
GEBAKJE
KOARTJE
KROAMVERZIEDE
MEZIEK
NIJJOARSDAG
OLJOARSOAVEND
POASAAIKE
POPKE
SLAGROOMTOART
SLIK
SMOK
SPELLETJES
SPETTERKEERSKE
STOETEBOOM
SUKKELOA
SUNNERKLOAS
VERJOARDAG
VLAGGETJE
VUURWAARK

Oplossing

. . . . . .

Mit dizze woordzuiker kins n mooie pries winnen! Stuur de oplössingszin veur 20en april 2019 op noar: info@cgtc.nl
Schrief doarbie dien noam, adres, schoul woarstoe op zits en dien leeftied.
Mags t ook opsturen noar: Centrum Groninger Taal & Cultuur, Postbus 30040 , 9700 RM Groningen
Mor din mos der wel n postzegel op plakken!
Op ons webstee www.cgtc.nl moaken wie ìnd april de prieswinnoars bekìnd.

Feestelijke snoepeerbaaien

1

Dit he'j neudeg:
Eerbaaien (as t kin mooie groten)
Blaauwe hagelslag
n Reep witte sukkeloa
n Stuk of wat lange cocktailprikkers
n Pannetje woar n gloazen schoaltje ien paast

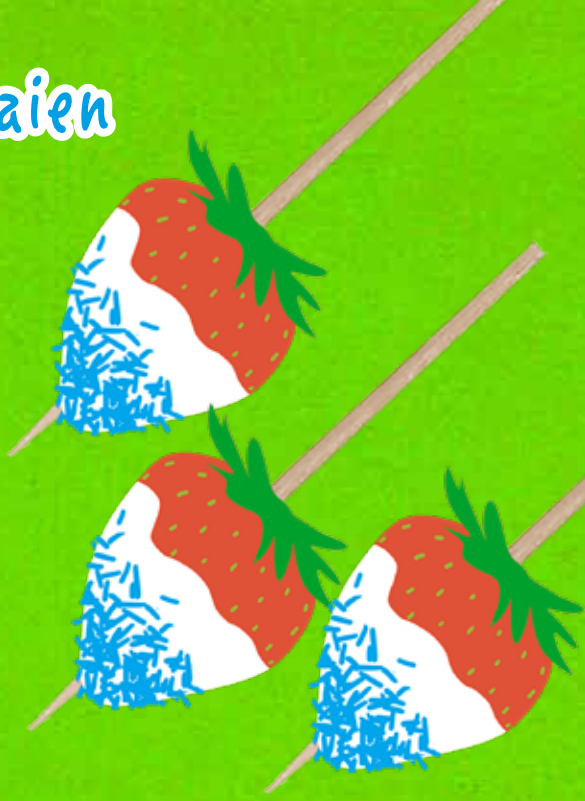

2

Was de eerbaaien, mor loat t kroontje zitten. Prik de eerbaai deur t kroontje aan n lange cocktailprikker .

3

Smelt de sukkeloa ien n schoaltje dat ien n pannetje hait wotter staait. (Au bain Marie). Da's n goie menaaier om sukkeloa te smelten. Aans kleeft de sukkeloa vast aan t pannetje.

4

As de sukkeloa zacht is, hoal je de eerbaai deur de sukkeloa, zodat der n mooi wit loagke om de vrucht komt.

5

Doop votdoalek doarnoa de eerbaai ien n bakje mit blaauwe hagelslag.

6

Doarnoa mout de sukkeloa stollen. Dat wil t beste ien de koelkast. Nou hes gemak van dij lange cocktailprikkers: kins heur mooi op n schoal leggen, zodat ze 'hangen'.